

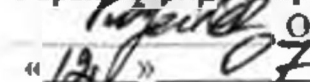
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра економічної теорії і суспільних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

 Дмитро БАБЕНКО
«15» 07 2024 р.

Гарант курсу програми

 Олена ЮЛЕВИЧ
«12» 07 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія (етика, естетика)»

Галузь знань	16 «Хімічна інженерія та біоінженерія»
Спеціальність	162 «Біотехнології та біоінженерія»
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія» галузі знань 16 «Хімічна інженерія та біоінженерія»
Освітній ступінь	Бакалавр
Семестр	3
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Мірошкіна Наталія Валеріївна, канд. філос. наук, старший викладач кафедри економічної теорії і суспільних наук, minsva7306@tnau.edu.ua

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук

Протокол № 11 від «20» червня 2024 року.

Завідувач кафедри

(підпис)

Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету.

Протокол № 12 від «21» червня 2024 року.

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Юлія ЧЕБАН

Схвалено на засіданні вченої ради факультету ТВІНІТІСЬ.

Протокол № 13 від «25» червня 2024 року.

Голова вченої ради

(підпис)

Михайло ГИЛЬ

Миколаїв

2024

1

Філософія Мірошкіна Н В

<p>здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</p>	<p>осіб з особливими освітніми потребами інституційні види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. В університеті є пилдус книжка ннклику, а також осіни, яка безпосередньо забезпечує інтеграцію здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Для здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами забезпечується доступність навчання, у т. ч. за допомогою системи Moodle.</p>
<p>10. Доступ до матеріалів навчання</p>	<p>Робоча програма дисципліни, її силадбус та навчальний методичний комплекс дисципліни з необхідним його наповненням розташовано на офіційних ресурсах Миколаївського національного аграрного університету: http://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2642</p>

Силадбус навчальної дисципліни розроблено:
кандидат філософ. наук, старший викладач кафедри
економічної теорії і суспільних наук

Наталія МІРОШКІНА

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І СУСПІЛЬНИХ НАУК

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Дмитро БАБЕНКО

« _____ » _____ 2024 р.

Гарант освітньої програми

_____ Олена Юлевич

« _____ » _____ 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія (етика, естетика)»

Галузь знань	16 Хімічна інженерія та біотехнологія
Спеціальність	162 Біотехнології та біоінженерія
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 162 «Біотехнології та біоінженерія» галузі знань 16 Хімічна інженерія та біотехнологія
Освітній ступінь	Бакалавр
Семестр	3-й
Форма здобуття освіти	денна
Викладач	Мірошкіна, кандидат філос. наук, старший викладач кафедри економічної теорії і суспільних наук, minava7306@gmfil.com

Розглянуто на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук.

Протокол № 11 від «20» червня 2024 року.

Завідувач кафедри

Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету.

Протокол № 12 від «21» червня 2024 року.

Голова науково-методичної комісії

Юлія ЧЕБАН

Схвалено на засіданні вченої ради факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва, стандартизації та біотехнології.

Протокол № 13 від «25» червня 2024 року.

Голова вченої ради

Михайло ГИЛЬ

Миколаїв

2024

1.Призначення навчальної дисципліни	<p>Дисципліна «Філософія (етика, естетика)» є належить до циклу фундаментальних дисциплін навчального плану, вивчення якої є важливим чинником духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми студентської молоді, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина.</p>
2.Мета навчальної дисципліни	<p>Мета дисципліни філософія (етика, естетика) є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою світоглядного освоєння людиною дійсності, історією виникнення і розвитку етики і естетики як специфічних галузей філософського знання, з провідними течіями, основними проблемами і понятійним апаратом цих форм знання; з формуванням здатності застосовувати отримані знання на практиці у зв'язку з етико-естетичною рефлексією світу людиною. Ознайомлення з логічною теорією мислення і оволодіння навичками логічного аналізу здобутого у процесі навчання логічного знання та інтерпретації формалізованої мови науки логіки в різних сферах; виявлення логічних помилок в міркуваннях; виведення логічного знання; доведення логічного знання на істинність або спростування на хибність.</p> <p>Основні завдання дисципліни філософія (етика, естетика, логіка) полягають у тому, щоб:</p> <ul style="list-style-type: none"> - показати місце і роль морально-етичного та естетичного знання у житті людини і суспільства; - виділити особливості когнітивно-ціннісної складової в процесі естетичного та етичного ставлення людини до світу; - розкрити зміст і еволюцію базових положень етики й естетики; - формувати вміння застосовувати світоглядне етико-естетичне знання на практиці, особливо у сфері суспільних відносин; - розвивати у здобувачів вищої освіти навички самостійного аналітичного підходу до духовних феноменів, прагнення до інтелектуально-духовного самовдосконалення. <p>Об'єкт: духовний світ людини крізь призму добра і зла, прекрасного і потворного.</p> <p>Предмет: морально-етична свідомість та чуттєва культура людини. Мислення, як форма вірного/істинного осягнення дійсності і в адекватному висловлюванні цієї</p>

	істини.
3. Компетентності	<p>ІнтК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у біотехнології та біоінженерії або у процесі навчання, що передбачає застосування теорії та методів біотехнології та біоінженерії.</p> <p>КО 2. Здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (професійного спрямування).</p> <p>КО 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>КО 8. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>КО 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства. Техніки та технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
4. Програмні результати навчальної дисципліни	<p>ПР 13. Вміти здійснювати техніко-економічне обґрунтування виробництва техніко-біологічних продуктів різного призначення (визначення потреби у цільовому продукті і розвиток потужності виробництва).</p> <p>ПР 16. Базуючись на знаннях, отриманих під час практики на підприємствах та установах вміти здійснювати продуктивний розвиток і розрахунок технологічного обладнання.</p> <p>ПР 17. Вміти складати матеріальний баланс на один цикл виробничого процесу, специфікацію обладнання та карту постадійного контролю з наведенням контрольних точок виробництва.</p> <p>ПР 19. Вміти використовувати системи автоматизованого проектування для розробки технологічної та апаратурної схеми біотехнологічних виробництв.</p> <p>ПР 21. Вміти формулювати завдання для розробки системи автоматизації виробництва біотехнологічних продуктів різного призначення.</p>

5.Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них: – лекції – практичні заняття – самостійна робота	<i>36 годин/ 1,2 кредити 16 годин/ 0,53 кредит 16 годин/ 0,53 кредиту 4 годин/ 0,14кредиту</i>
-------------------------------------	--	--

Календарний план*

№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	ср
Змістовий модуль 1				
1.	Етика – наука про мораль	2	2	0,5
2.	Основні категорії етики	2	2	0,5
3.	Основні етичні вчення	4	4	1
Змістовий модуль 2				
4.	Естетика як галузь філософського знання	2	2	0,5
5.	Основні естетичні концепції	4	4	0,5
6.	Сутність, природа та соціальні функції мистецтва	2	2	1
Всього		16	16	4

***Примітка.** Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу

6. Порядок та критерії оцінювання	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті.</p> <p>Оцінювання результатів навчання здійснюється за відповідними формами організації освітнього процесу, а саме: поточний та підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти. Порядок зарахування пропущених занять, зокрема: у формі усного опитування (у разі відсутності на лекції) та виконання індивідуального завдання (у разі відсутності на практичному занятті).</p> <p>Рейтингова оцінка знань. Відрізняється від традиційної більш широким інтервалом балів, які диференційовані відповідно до складності матеріалу, що визначається його обсягом, рівнем самостійності засвоєння тощо знань. Форма підсумкового контролю – екзамен. Здобувачі вищої освіти, що набрали менше 36 балів до екзамену не допускаються. До складання екзамену</p>
--	---

такі здобувачі вищої освіти можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів. За всі види робіт упродовж семестру (тести, опитування, самостійну роботу, реферати, контрольні роботи тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 36 до 60 балів. Оцінювання здійснюється за бальною методикою ЄКТС. Зарахування пропущених занять відбувається після їх відпрацювання з НПП за розкладом консультацій.

Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти

№ змістового модуля	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1.	14	14	Аудиторна робота:					
			- усне опитування	2	2	4	4	8
			- контрольна робота	1	4	6	4	6
			Самостійна робота:					
			Обов'язкова					
			- підготовка доповіді	1	3	5	3	5
			- тестування	1	4	6	4	6
Індивідуальна								
- підготовка презентацій	1	3	6	3	6			
- виконання проблемно-пошукових завдань	2	3	5	6	10			
Разом						24	41	
2.	16	16	Аудиторна робота:					
			- контрольна робота	1	2	4	2	4
			- усне опитування	3	2	3	6	9
			Самостійна робота:					
			Обов'язкова					
			- тестування	1	4	7	4	7
			- підготовка доповіді	1	4	6	4	6
Індивідуальна								
- підготовка реферату	1	4	6	4	6			
- виконання проблемно-пошукових завдань	1	2	4	2	4			
- участь в олімпіаді (студентській конференції)	1	2	5	2	5			
Разом						24	41	
Написання тез доповідей, участь в олімпіаді, в конференції			4	4	6	4	6	
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження			1	5	7	5	7	
Індивідуальне завдання			1	3	5	3	5	
Поточний контроль						60	100	
Підсумковий контроль (залік)						1-40	X	
Всього по навчальній дисципліні						61-100	100	

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – екзамен

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	(зараховано)
82 – 89	B	(зараховано)
75 – 81	C	(зараховано)
64 – 74	D	(зараховано)
60 – 63	E	(зараховано)
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

<p>7. Політика курсу</p>	<p>Політика курсу визначається системою вимог, які пред'являються до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Дотримуватися етики поведінки, яка прописана у Кодексі академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті. Пропущені заняття відпрацьовувати відповідно затвердженого графіку консультацій. Академічна недоброчесність є несумісною з принципами викладання курсу. Основні принципи проведення занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відкритість до нових та неординарних ідей, толерантність, доброзичлива партнерська атмосфера взаєморозуміння та творчого розвитку; - усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; - різні моделі роботи на заняттях, у тому числі робота над вирішенням творчих завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, навчитись довіряти своїм партнерам, розвинути навички інтелектуальної роботи в команді; - курс передбачає інтенсивне використання мобільних технологій навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти та викладачеві спілкуватись один з одним у будь-який зручний для них час, а для здобувачів вищої освіти, які відсутні на заняттях, отримати необхідну навчальну інформацію та представити виконані завдання; - протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати
---------------------------------	---

	<p>додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи з доповіддю додатково.</p>
<p>8. Інформаційні джерела</p>	<p style="text-align: center;">1. Базова література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вознюк Н.М. Етика : навчальний посібник / Н.М. Вознюк. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 300 с. 2. Етика та естетика : навч. посіб. / Г. М. Гончаров, С. П. Червона ; Харків. держ. акад. фіз. культури, Каф. гуманітар. наук. - Харків : Панов А. М. [вид.], 2021. - 184 с. 3. Етика. Естетика / під ред. В. Панченко. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 432 с. 4. Конверський А. Є. Логіка : підручник. 2-ге вид, виправлене / А. Є. Конверський. Київ : Київський університет, 2020. 391 с. 5. Тетарчук І.В. Логіка для юристів : навчальний посібник / І.В. Тетарчук. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 150 с. 6. Філософія (етика, естетика, логіка): курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського рівня вищої освіти ОПП «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія», денної та заочної форми навчання / уклад. Суріна Г.Ю., Мірошкіна Н.В. Миколаїв : МНАУ, 2024. 115 с. 7. Філософія, логіка та релігієзнавство: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія і землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія і землеустрій», денної та заочної форми навчання / уклад. Суріна Г.Ю., Мірошкіна Н.В. Миколаїв : МНАУ, 2024. 180 с. 8. Філософія, логіка та релігієзнавство: плани практичних занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія і землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія і землеустрій», денної та заочної форми навчання / уклад. Суріна Г.Ю., Мірошкіна Н.В. Миколаїв : МНАУ, 2024. 38 с. 9. Філософія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології», денної та заочної форми навчання / уклад. Мірошкіна Н.В., Суріна Г.Ю. Миколаїв : МНАУ, 2024. 94 с. 10. Філософія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для здобувачів першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» денної та заочної форми здобуття вищої освіти / уклад. Мірошкіна Н.В., Суріна Г.Ю. Миколаїв : МНАУ, 2024. 38 с.

11. Філософія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю та самоконтролю знань, завдання для самостійної роботи здобувачів вищої школи усіх спеціальностей МНАУ / уклад. В. О. Ханстантинов. Миколаїв : МНАУ, 2020. 52 с.

12. Чистіліна Т. Етика та естетика / Т. Чистіліна. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 304 с.

13. Шарін О. В. Philosophy: course of lecture for students of all specialties = Філософія : лекційний курс для студентів всіх спеціальностей. Миколаїв : МНАУ, 2020. 40 с.

10.2. Допоміжна література

14. [Балджи, М. Д.](#) Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 330 с

15. Бродецька, Ю. Ю. Етика спів-буття: екзистенційно-онтологічні основи людського життя [Текст] : монографія / Бродецька Юлія. - Дніпро : Акцент ПП, 2021. - 271 с

16. Василець К.В. Особливості моральної свідомості особистості: теоретична модель. Психологія і особистість. 2021 № 2 (20). С. 21-33.

17. Денисенко Н.В., Щириця Т.В. Соціальна етика: теоретичний і практичний аспекти парадигмальних змін. Мультиверсум. Філософський альманах. 2021. Випуск 2(174). Том 2 С.49-69.

18. Етика та естетика. Для підготовки до іспитів / Укладач І. Тетарчук Київ : Центр навчальної літератури. 2020. 316 с.

19. Етика та естетика: навч. посіб. для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 81 с.

20. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. С. Калюжка ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Київ : Гуляєва В. М., 2022. - 227 с.

21. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / [К. А. Іванова та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. К. А. Іванової ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Золоті сторінки, 2019. - 315 с

	<p>22. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / [К. А. Іванова та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. К. А. Іванової ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Золоті сторінки, 2019. - 315 с.</p> <p>23. Карон, Жан-П'єр. Гроші, гроші... етика [Текст] / Жан - П'єр Карон ; пер. [з фр.] Надії Гутянської. - Київ : НАІРІ, 2021. - 166, [1] с.</p> <p>24. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навчальний посібник / О.В. Кубрак. Київ : Університетська книга. 2019. 222с.</p> <p>25. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник / В. Лозовий, М. Требін, М. Горлач. Київ : Центр навчальної літератури. 2020. 1028 с.</p> <p>26. Соловійов В.П. Етика як продукт цивілізації та стрижень науки і соціального прогресу: уроки минулого і проблеми с у часності. Наука та наукознавство. 2023. № 1 (119). С. 102-120. Шоріна Е.Г. Філософський аналіз дискурсу етики та її морально- практичних дилем. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2021. – № 1 (33). С.74-79.</p> <p>27. Стовпець, В. Г. Корпоративна етика та психологія [Текст] : навч. посіб. / В. Г. Стовпець, О. В. Стовпець, С. М. Гловацька ; [за заг. ред. проф. В. Г. Стовпця] ; Одес. нац. мор. ун-т. - Одеса : Олді плюс, 2021. - 233 с.</p> <p>28. Філософія (етика, естетика, логіка) : словник основних понять і термінів (для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 201 "Агрономія" денної та заочної форм навчання) / уклад. О.В. Марушак. Миколаїв : МНАУ, 2021, 52 с.</p> <p style="text-align: center;">3. Інтернет-джерела</p> <p>1. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за ред. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/551/1/етика%20та%0естетика%202018.pdf.</p> <p>2. Логіка: Навчальний посібник / С. В. Сторожук, І. М. Гоян, І. С. Матвієнко. Київ: Вадекс, 2020. 370 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8730/1/Verstka%2020200909.pdf.</p>
9. Інтеграція	Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки

здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами	<p>осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. В університеті є пандус, кнопка виклику, а також особа, яка безпосередньо забезпечує інтеграцію здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Для здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами забезпечується доступність навчання, у т. ч. за допомогою системи Moodle .</p>
10. Доступ до матеріалів навчання	<p>Робоча програма дисципліни, її силабус та навчально-методичний комплекс дисципліни з необхідним його наповненням розташовано на офіційних ресурсах Миколаївського національного аграрного університету: https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2642</p>

Силабус навчальної дисципліни розроблено:
кандидат філос. наук, старший викладач кафедри
економічної теорії і суспільних наук

Наталія МІРОШКІНА

<p>здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</p>	<p>осіб з особливими освітніми потребами інституційні види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості. В університеті є пилдус книжка ннклику, а також осіни, яка безпосередньо забезпечує інтеграцію здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами. Для здобувачів вищої освіти із особливими освітніми потребами забезпечується доступність навчання, у т. ч. за допомогою системи Moodle.</p>
<p>10. Доступ до матеріалів навчання</p>	<p>Робоча програма дисципліни, її силадбус та навчальні методичний комплекс дисципліни з необхідним його наповненням розташовано на офіційних ресурсах Миколаївського національного аграрного університету: http://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2642</p>

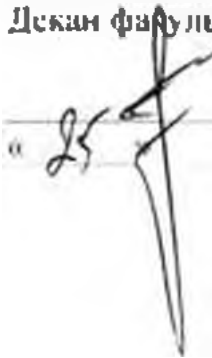
Силадбус навчальної дисципліни розроблено:
кандидат філос. наук, старший викладач кафедри
економічної теорії і суспільних наук

Наталія МІРОШКІНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І СУСПІЛЬНИХ НАУК

«ПІГОДОЖИНО»
Декан факультету ТВНПТСБ

« 25 » 06
Михайло ГИЛЬ
_2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор

« 09 » 07
Дмитро БАБЕНКО
2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ (етика, естетика)

освітньо-професійна програма «Біотехнології та біоінженерія» для студентів
першого (бакалаврського) рівня 2-го року денної форми навчання
на 2024-2025 навчальний рік

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань – 16 Хімічна інженерія та біотехнологія

Спеціальність – 162 Біотехнології та біоінженерія

Мова викладання – українська

Миколаїв
2024

Робоча програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Біотехнології та біоінженерія», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.

Розробник програми: Мірошкіна Н.В., канд. філос. наук, ст. викладач кафедри економічної теорії і суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет

Програма розглянута на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук, протокол №11 від 20.06.2024 року.

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Олена ДОВБАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету МНАУ, протокол № 12 від 21.06.2024 року.

Голова науково-методичної комісії
канд. екон. наук, доцент

Юлія ЧЕБАН

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І СУСПІЛЬНИХ НАУК

«ПОГОДЖЕНО»

Декан факультету ТВПШТСБ

_____ Михайло ГИЛЬ

« _____ » _____ 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

_____ Дмитро БАБЕНКО

« _____ » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ (етика, естетика)

освітньо-професійна програма «Біотехнології та біоінженерія» для здобувачів
першого (бакалаврського) рівня 2-го року денної форми навчання
на 2024-2025 навчальний рік

Освітній ступінь – Бакалавр

Галузь знань – 16 Хімічна інженерія та біотехнологія

Спеціальність – 162 Біотехнології та біоінженерія

Мова викладання – українська

Миколаїв
2024

Робоча програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Біотехнології та біоінженерія», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 28.02.2023 р. (протокол №7), чинної згідно наказу по університету №38-О від 03.03.2023р.

Розробник програми: Мірошкіна Н.В., канд. філос. наук, ст. викладач кафедри економічної теорії і суспільних наук, Миколаївський національний аграрний університет

Програма розглянута на засіданні кафедри економічної теорії і суспільних наук, протокол №11 від 20.06.2024 року.

Завідувач кафедри
д-р екон. наук, професор

Олена ДОВГАЛЬ

Схвалено науково-методичною комісією обліково-фінансового факультету МНАУ, протокол № 12 від 21.06.2024 року.

Голова науково-методичної комісії
канд. екон. наук, доцент

Юлія ЧЕБАН

1. АНОТАЦІЯ

Філософія є особливий тип світоглядного знання, предметом якого є сукупність відносин в системі «людина-світ». Філософія є теоретичним підґрунтям людського ставлення досвіту, що традиційно зосереджується на осмисленні проблем, які постають перед кожною людиною і кожним новим поколінням у зв'язку з необхідністю визначитися у природному, соціальному та духовному середовищі, сформуванню власну життєву позицію і програму вдосконалення світу і себе в ньому.

З огляду на це курс філософії покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти з закономірностями світового історико-філософського процесу, його періодизацією, особливістю проблематики, філософськими системами та творчою спадщиною видатних мислителів того чи іншого історичного часу. Для реалізації свого виключно важливого соціального призначення курс філософії пов'язує вивчення передбачених програмою тем і проблем крізь призму граничних засад буття, для чого пропонується ознайомлення з базовими філософськими категоріями, в тому числі, буття, матерії, свідомості, розвитку, людини та інших, до розробки та інтерпретації яких мали стосунок представники різних філософських течій.

Однією із пріоритетних переваг курсу філософії є увага до фундаментальних принципів сучасної теорії пізнання, проблеми істини, логіки та методології наукового пізнання, а також до проблем суспільства, культури, стратегії майбутнього розвитку людства, до розвитку гуманістичного стилю здійснення різноманітних життєвих практик.

Ця дисципліна висвітлює фундаментальні питання буття матеріально-природного, соціального та духовного світу людини, її пізнавальної та практично-перетворювальної діяльності в суспільстві, опанування чого дозволяє сформуванню визначену систему компетентностей та досягти очікуваних результатів навчання з дисципліни.

SUMMARY

Philosophy is a special type of philosophical knowledge whose subject is a set of relations in the system "man-world." Philosophy is the theoretical basis of human attitudes dosvitu that traditionally focuses on understanding the problems faced by each person and each new generation because of the need to decide in the natural, social and spiritual environment to form their own stance and a program to improve the world and themselves in it.

Given this philosophy course designed to acquaint applicants with higher education laws of world historical and philosophical process, its periodization, feature perspective, philosophical systems and creative heritage of outstanding thinkers of a historical time. To realize its extremely important social purpose binds study course Philosophy of the program topics and issues through the prism of limiting principles of being, which is proposed to review the basic philosophical categories, including existence of matter, consciousness, development, rights and others, development and interpretation of which were involved representatives of different philosophical trends.

One advantage of the priority course philosophy is attention to the fundamental principles of modern epistemology, the problem of truth, logic and methodology of scientific knowledge and to the problems of society, culture, strategy, future development of mankind, to the implementation of the humanistic style of different life practices.

2. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ ФІЛОСОФІЯ (етика, естетика)

Галузь знань – 16 Хімічна інженерія та біотехнології

Спеціальність – 162 Біотехнології та біоінженерія

Освітній ступінь – Бакалавр

Семестр – 7

Кількість кредитів ECTS – 1,2

Кількість змістових модулів – 2

Загальна кількість годин – 36 год.

Види освітньої діяльності та види занять, обсяг годин:

Лекції – 16 год. /0,53 кред. ECTS

Практичні заняття – 16 год. / 0,53 кред. ECTS

Самостійна робота – 4 год. / 0,14 кред. ECTS

Форма підсумкового контрольного заходу – залік.

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, технології майндмепінгу, система дистанційної освіти Moodle, технології Jitsi, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням побажань та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників ОПП 162 «Біотехнології та біоінженерія» процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів **академічної доброчесності** – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unichesk.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає

критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на задалегідь визначених критеріях. Оцінювання є валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Основним призначенням робочої програми навчальної дисципліни є:

– ознайомлення здобувачів вищої освіти та інших учасників освітнього процесу зі змістом дисципліни, критеріями та засобами оцінювання результатів навчання;

– встановлення відповідності змісту освіти освітній програмі та стандартам вищої освіти;

– встановлення відповідності при зарахуванні результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти (академічна мобільність), за іншими освітніми програмами, у попередні роки (при поновленні на навчання).

Мета дисципліни філософія (етика, естетика, логіка) є ознайомлення здобувачів вищої освіти зі специфікою світоглядного освоєння людиною дійсності, історією виникнення і розвитку етики і естетики як специфічних галузей філософського знання, з провідними течіями, основними проблемами і понятійним апаратом цих форм знання; з формуванням здатності застосовувати отримані знання на практиці у зв'язку з етико-естетичною рефлексією оточуючого світу людиною..

Основні завдання дисципліни філософія (етика, естетика, логіка) полягають у тому, щоб:

- показати місце і роль морально-етичного та естетичного знання у житті людини і суспільства;

- виділити особливості когнітивно-ціннісної складової в процесі естетичного та етичного ставлення людини до світу;

- розкрити зміст і еволюцію базових положень етики й естетики;

- формувати вміння застосовувати світоглядне етико-естетичне знання на практиці, особливо у сфері суспільних відносин;

- розвивати у здобувачів вищої освіти навички самостійного аналітичного підходу до духовних феноменів, прагнення до інтелектуально-духовного самовдосконалення.

Об'єкт: духовний світ людини крізь призму добра і зла, прекрасного і потворного.

Предмет: морально-етична свідомість та чуттєва культура людини. Мислення, як форма вірного/істинного осягнення дійсності і в адекватному висловлюванні цієї істини

До системи компетентностей належать:

ІнтК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у біотехнології та біоінженерії або у процесі навчання, що передбачає застосування теорії та методів біотехнології та біоінженерії.

КО 2. Здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (професійного спрямування).

КО 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

КО 8. Здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КО 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства. Техніки та технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання

ПР 13. Вміти здійснювати техніко-економічне обґрунтування виробництва техніко-біологічних продуктів різного призначення (визначення потреби у цільовому продукті і розвиток потужності виробництва).

ПР 16. Базуючись на знаннях, отриманих під час практики на підприємствах та установах вміти здійснювати продуктивний розвиток і розрахунок технологічного обладнання.

ПР 17. Вміти складати матеріальний баланс на один цикл виробничого процесу, специфікацію обладнання та карту постадійного контролю з наведенням контрольних точок виробництва.

ПР 19. Вміти використовувати системи автоматизованого проектування для розробки технологічної та апаратурної схеми біотехнологічних виробництв.

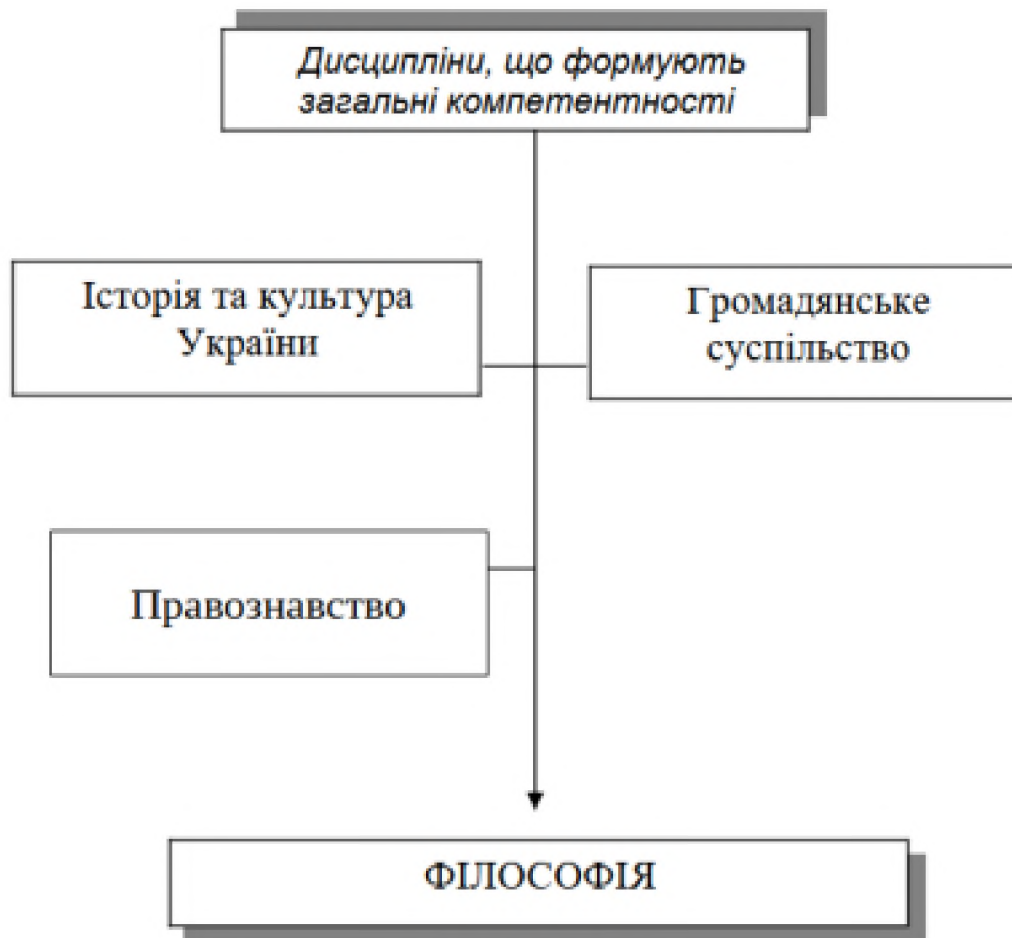
ПР 21. Вміти формулювати завдання для розробки системи автоматизації виробництва біотехнологічних продуктів різного призначення.

4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою вивчення філософії виступає загальноосвітня, загальнокультурна підготовка, отримана здобувачами у закладах середньої освіти, які мали на меті закласти фундамент світоглядно-методологічної підготовленості майбутніх фахівців до виконання різноманітних функцій в умовах науково-дослідної діяльності.

До цих дисциплін належать: історія України, правознавство, громадянська освіта.

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль			Теми	Обсяг годин			
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	Разом
1	Етика	1	Етика – наука про мораль	2	2	0,5	5
		2	Основні категорії етики	2	2	0,5	5
		3	Основні етичні вчення	4	4	1	8
			Разом за змістовим модулем 1	8	8	2	18
2	Естетика	4	Естетика як галузь філософського знання	2	2	0,5	5
		5	Основні естетичні концепції	4	4	0,5	9
		6	Сутність, природа та соціальні функції мистецтва	2	2	1	4
			Разом за змістовим модулем 2	8	8	2	18
Всього годин по навчальній дисципліні				16	16	4	36

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1 Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модулю	Кількість годин і кредитів		
	Години	Кредити	%
Змістовий модуль 1 Етика	18	0,6	50
Змістовий модуль 2 Естетика	18	0,6	50
Всього	36	1,2	100

7.2 Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модулю	Кількість годин	Термін виконання, тиждень
Змістовий модуль 1 Етика	18	1-8
Змістовий модуль 2 Естетика	18	8-16
ВСЬОГО	36	X

7.3 Перелік та короткий зміст лекцій

Лекції є традиційними, з елементами диспуту та використанням мультимедійного обладнання для презентації (16 години)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЕТИКА

ЛЕКЦІЯ 1

Тема 1. Етика – наука про мораль

Предмет етики; структура етичного знання; основні уявлення про етос і мораль. Сутність, структура і функції моралі. Основні етапи розвитку етичної думки. Шлюб і сім'я Етичні вчення стародавнього світу, етика епохи Нового часу і Відродження, етика в релігійному світогляді; сучасна етика та її основні проблеми

Ключові слова: етика, утилітаризм, телеологія, телеологія, етична система.

Keywords: ethics, utilitarianism, teleology, teleology, ethical system.

ЛЕКЦІЯ 2

Тема 2. Основні категорії етики

Основні категорії етики: добро, зло, сенс життя, щастя, совість, сором. Мораль як спосіб соціальної регуляції; соціальна природа, специфіка моралі; функціонування моралі. Розуміння категорій “добро” і “благо” в етиці; основні погляди на виникнення зла; зміст понять “щастя”, “добродітність”, “любов”.

Ключові слова: категорії етики, сенс життя, совість, добро, добро.

Keywords: categories of ethics, meaning of life, conscience, good, boon.

ЛЕКЦІЯ 3

Тема 3. Основні етичні вчення

Етичні вчення Стародавнього світу. Релігійно-етичні вчення. Етика німецьких класиків. Сучасні етичні вчення. Сутність та особливості етичних позицій: моралізму, евідемонізму, аскетизму, гедонізму, імморалізму в умовах сучасного глобалізованого світу.

Ключові слова: етичні вчення Стародавнього світу, релігійно-етичні вчення, сучасні етичні вчення.

Keywords: ethical teachings of the Ancient World, religious and ethical teachings, modern ethical teachings.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ЕСТЕТИКА

ЛЕКЦІЯ 4

Тема 4. Естетика як галузь філософського знання

Предмет естетики. Історична динаміка предмета. Основні етапи розвитку естетичної думки, предметне поле сучасної естетики. Естетична свідомість та естетична діяльність. Естетика як філософська наука, категорії естетики. Мистецтво як специфічна форма відображення світу, основні етапи розвитку світової та української естетичної думки, актуальні завдання естетики.

Ключові слова: естетика, етапи розвитку естетичної думки, мистецтва, актуальні завдання естетики.

Keywords: aesthetics, stages of development of aesthetic thought, art, actual tasks of

aesthetics.

ЛЕКЦІЯ 5

Тема 5. Основні естетичні концепції

Типи і форми естетичної рефлексії; онтологічний, гносеологічний, аксіологічний, праксеологічний типи естетичної теорії; Науково-теоретична, художньо-публіцистична, художньо-образна форм естетичного рефлексування. Естетичне почуття; естетичний смак; естетичний ідеал; естетична діяльність.

Ключові слова: основні естетичні поняття, естетичне почуття, естетичний ідеал, естетична діяльність.

Keywords: basic aesthetic concepts, aesthetic feeling, aesthetic ideal, aesthetic activity.

ЛЕКЦІЯ 6

Тема 6. Сутність, природа та соціальні функції мистецтва

Мистецтво як форма естетичної діяльності. Генеза і соціальна функція мистецтва. Закономірності розвитку мистецтва: як результат естетичних потреб та естетичних здібностей, поділ праці на розумову та фізичну, зв'язок з іншими формами духовного життя суспільства та соціально-економічними умовами, вплив мистецтва на суспільство та людину залежно від конкретно-історичних умов епохи тощо. Мистецтво як засіб пізнання світу; види мистецтва.

Ключові слова: сутність мистецтва, соціальні функції мистецтва, природа мистецтва, види мистецтва.

Keywords: the essence of art, social functions of art, the nature of art, types of art.

Візуальне супроводження дисципліни

Лекційні заняття з дисципліни «Філософія (етика, естетика)» за темами, що вивчаються, супроводжуються комп'ютерними презентаціями.

7.4 Перелік та план практичних занять

Практичні заняття з курсу «Філософія (етика, естетика)» проводяться із здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснюється поточний контроль рівня знань з теми, що винесено на обговорення шляхом оцінювання виступів з питань та відповідей на них, участі у дискусії, індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти по темі групового обговорення і по індивідуальним завданням. Різні форми участі у семінарському занятті оцінюються відповідно до критеріїв, з якими здобувачі вищої освіти заздалегідь ознайомлюються.

Підготовка до участі у семінарському занятті повинна носити творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти має вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми.

Змістовий модуль 1 Етика

ПЛАН ПЗ № 1. Тема 1. Етика – наука про мораль

1. Етика як наука: предмет, структура, завдання та функції.
1. Мораль: теорії походження, поняття, ознаки, структура і функції.

2. Історичний розвиток та зв'язок етики з іншими науками.

1) Усне опитування (2-4 бал.)

Питання для опитування:

1. Проаналізуйте походження терміну „етика”.

1. Порівняйте зміст понять „етика” і „мораль”.

2. У чому виявляється специфіка структури етики та які функції вона має виконувати?

3. Які аргументи можна навести для твердження про можливість або неможливість наукової етики?

4. Чому знання етики ще не може гарантувати людині високу моральну культуру?

5. За яких умов знання етики сприяє піднесенню моральної культури особистості?

6. Які місце посідає етика в системі філософських дисциплін?

ПЛАН ПЗ № 2. Тема 2. Основні категорії етики

1. Етичні проблеми сучасності.

2. Повсякденна етика, щоденний етикет.

1) Усне опитування (2-4 бал.)

Питання для опитування:

1. Чому добро вважають моральним поняттям і водночас категорією етики?

1. Яку роль відіграє зло – деструктивну чи конструктивну?

2. Що спільного і відмінного мають добро і зло?

3. У якому зв'язку перебувають моральна норма, правило, припис?

4. Що таке совість?

5. Чи можна вважати об'єктивним зміст поняття „щастя”?

6. Як взаємопов'язані між собою гідність і честь?

ПЛАН ПЗ № 3. Тема 3. Основні етичні вчення

1. Розвиток етичних вчень у добу античності.

2. Особливості морально-етичних поглядів світових релігій.

1. Морально-етичні вчення XVIII – XIX ст.

1. Сучасні етичні вчення.

1) Усне опитування (2-4 бал.)

1) Письмова контрольна робота.

Питання для опитування:

1. На яких світоглядних засадах ґрунтується етика даосизму?

1. Прокоментуйте основні положення етики Конфуція.

2. В чому полягає відмінність між етичними парадигмами античності і давнього сходу?

3. Наскільки середньовічна етика сприяла утвердженню свободи волі особистості?

4. Охарактеризуйте етичні погляди Августина Блаженного.

5. Яку етичну традицію репрезентувала етика Відродження?

6. В чому полягає новизна етики Нового часу?

7. Порівняйте основні положення етики екзистенціалістів і теорію моралі позитивістів.

Змістовий модуль 2 Естетика

ПЛАН ПЗ №4. Тема 4. Естетика як галузь філософського знання

1. Предмет естетики
1. Структура естетичного знання
2. Естетика в системі гуманітарних наук
- 1) Вибіркове усне опитування (2-4 бал.)

Питання для опитування:

1. Які чинники впливають на формування естетичного почуття людини?
2. Як співвідносяться між собою свобода та детермінізм у мистецтві?
3. Яку роль відіграють у даному контексті релігійні та етнонаціональні традиції?
4. Чи доцільно, сприймаючи та осмислюючи художній твір, враховувати суб'єктивні якості митця?
5. Які чинники впливають на етичні параметри художньої творчості?
6. Проаналізуйте, як пов'язане моральне та естетичне в героїчному.
7. Як Ви вважаєте, краса є зовнішньою характеристикою людини?
8. Яку роль відіграє естетичний ідеал у ставленні людини до себе, до інших і до дійсності в цілому?
9. Чи змінюється естетичне почуття протягом життя людини?

ПЛАН ПЗ № 5. Тема 5. Основні естетичні концепції

1. Естетичне у стародавньому світі.
1. Генеза естетичної думки західних мислителів епохи середньовіччя, відродження, класицизму, Просвітництва.
2. Естетичні теорії сучасності.
- 1) Вибіркове усне опитування (2-4 бал.)

Питання для опитування:

1. Назвати основні естетичні теорії античності та проаналізувати їхній вплив на подальший розвиток естетики.
1. Охарактеризуйте передумови походження естетичної думки Середньовіччя та визначити її прикметні ознаки.
2. В чому полягає естетичний ідеал Відродження і як він був концептуально обґрунтований?
3. Назвати характерні ознаки та принципи естетичних смаків класицизму.
4. Які естетичні вчення принесла з собою доба Просвітництва?
5. Як відбувся розвиток естетичних вчень у період від німецької класики до ХХ століття?
6. Естетичний ідеал постмодернізму: в чому полягає його новизна і в той же час його зв'язок з попереднім розвитком естетичної культури людства?

ПЛАН ПЗ № 6. Тема 6. Сутність, природа та соціальні функції мистецтва

1. Мистецтво в структурі життєдіяльності людини. Проблема походження

мистецтва.

1. Види та функції мистецтва.
2. Історична типологія мистецтва. Мистецька практика ХХ століття.
3. Самореалізація особистості засобами художньої творчості.
4. Універсальне та етнонаціональне в мистецтві.

1) Усне опитування (2-4 бал.)

1) Письмова контрольна робота.

Питання для опитування:

1. Мистецтво в структурі життєдіяльності людини.
1. Проблема походження мистецтва.
2. Види та функції мистецтва.
3. Історична типологія мистецтва.
4. Мистецька практика ХХ століття.
5. Самореалізація особистості засобами художньої творчості.
6. Універсальне та етнонаціональне в мистецтві.

3) програмований контроль знань з теми (Тести: MOODLE – 2-4 бал.)

7.5 Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання, та індивідуальної роботи

Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. В методичних рекомендаціях для самостійної роботи виділяються теми, які здобувач вищої освіти повинен виконати самостійно.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є однією форм організації навчання, основною формою оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять за розкладом.

Самостійна робота здобувача вищої освіти в обсязі 4 годин складається з вивчення матеріалу за допомогою конспектів лекцій, підручників, допоміжної літератури, а також підготовки до семінарських занять

Види індивідуальних завдань:

1. Підготовка рефератів
1. Підготовка та друк тез на студентську наукову конференцію
2. Участь у олімпіаді з дисципліни

а) перелік питань для самостійного опрацювання

1. Біоетика.
 1. Етика ділового спілкування.
 2. Етика й етикет. Види етикету в житті сучасного суспільства.
 3. Сучасна екологічна етика.
 4. Дизайн як галузь мистецтва.
 5. Сучасне мистецтво: діалектичне поєднання класичних традицій і новацій.

Змістовий модуль	№ з/п	Тема	Кількість годин	Форма контролю	Кількість балів	
					min	max
1	1	Етика – наука про мораль	0,5	Підготовка доповіді, тестування,	4	7

				підготовка презентацій, реферат, робота у MOODLE		
	2	Основні категорії етики	0,5	-//-		
	3	Основні етичні вчення	1	-//-		
2	4	Естетика як галузь філософського знання	0,5	-//-	4	7
	5	Основні естетичні концепції	0,5	-//-		
	6	Сутність, природа та соціальні функції мистецтва	1	-//-		
		Разом	4	X	24	40

7.5.1 Перелік тем наукової роботи здобувачів вищої освіти

1. Етика і медицина.
2. Етика і економіка.
3. Етика і наука.
4. Основні теорії походження добра і зла.
5. Етичні теорії обов'язку.
6. Основні теорії справедливості.
7. Етика християнства.
8. Сучасні етичні концепції.
9. Етичні вчення українських мислителів.
10. Імпресіонізм як напрямок мистецтва.
11. Символізм як напрямок мистецтва.
12. Реалізм як напрямок мистецтва.
13. Сюрреалізм як напрямок мистецтва.
14. Абстракціонізм як напрямок мистецтва.
15. Історичні закономірності художнього розвитку.
16. Мистецтво в структурі людської життєдіяльності.
17. Етнічне, національне та загальнолюдське у мистецтві.
18. Зв'язок мистецтва з технічною діяльністю.

Індивідуальна робота здобувачів вищої освіти складається з двох видів: для тих здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені лекційні і практичні заняття, та для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів у результаті кращого засвоєння дисципліни завдяки виконанню індивідуальних завдань та участі у заходах неформальної освіти.

Для здобувачів вищої освіти, які відпрацьовують пропущені практичні заняття	Оцінка в балах	Для здобувачів вищої освіти, які мають на меті отримати більшу кількість балів	Оцінка в балах
Висвітлення питання до плану семінарського заняття	1	Створення презентаційних матеріалів, зокрема англійською мовою	3(8)
Відповідь на запитання до теми семінарського заняття	1	Формування інформації щодо тем дисципліни з різних джерел	5

Вирішити тестові завдання з теми лекції у MOODLE	1	Вирішення додаткового індивідуального завдання підвищеної складності	7
Виконання словникового диктанту з теми заняття	1	Складання власного плану семінарського заняття з даної теми	5
Переклад 5 понять з теми англійською мовою	1	Переклад 5-10 словосполучень англійською мовою	3
Виконання індивідуального завдання	1	Виконання творчого завдання	5
Участь у заходах неформальної освіти (тренінги, круглі столи, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах	Участь у заходах неформальної освіти (тренінги, круглі столи, вебінари, курси тощо)	Зарахування відповідної теми з дисципліни та її оцінка в балах

7.6. Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

а) для поточного контролю

Змістовий модуль 1 Етика

1. Проаналізуйте походження і сутність терміну “етика”.
1. Дослідите виникнення терміну “мораль”, охарактеризуйте його зміст.
2. У чому полягають особливості натуралістичних етичних концепцій?
3. Проаналізуйте специфіку соціально-історичних концепцій сутності моралі.
4. Яке місце посідає етика в системі філософських дисциплін?
5. Поміркуйте, який емпіричний матеріал використовує етика, з'ясовуючи загальні закономірності моралі.
6. Проаналізуйте співвідношення моралі та етики.
7. У чому виявляється специфіка мови моралі і мови етики?
8. Які аргументи спростовують твердження про неможливість створення наукової етики?
9. Назвіть і охарактеризуйте функції етики.
10. Чому знання етики ще не може гарантувати людині високу моральну культуру?
11. За яких умов знання етики сприяє піднесенню моральної культури особистості?

Змістовий модуль 2 Естетика

1. Які чинники впливають на формування естетичного почуття людини?
2. Як співвідносяться між собою свобода та детермінізм у мистецтві?
3. Яку роль відіграють у даному контексті релігійні та етнонаціональні традиції?
4. Чи доцільно, сприймаючи та осмислюючи художній твір, враховувати суб'єктивні якості митця? Які чинники впливають на етичні параметри художньої творчості?
5. Спробуйте з позицій сучасної естетики проаналізувати творчість Т.Шевченка (або інших митців – за вибором).

6. Чи вважаєте Ви, що сучасний стан розвитку українського мистецтва – це його занепад? Обґрунтуйте власну думку.
7. Чи є мода формою естетичної діяльності?
8. Проаналізуйте, як пов'язане моральне та естетичне в героїчному.
9. Що означає поняття «співтворчість» автора та глядача у сприйнятті художнього образу?
10. Піфагорійці вважали, що мистецтво приводить людину до духовного очищення. Арістотель ввів спеціальний термін для позначення цього феномену – катарсис. Як Ви розумієте його сутність?
11. Як Ви вважаєте, краса є зовнішньою характеристикою людини?
12. Із чим пов'язана поява дизайну як виду творчої діяльності?
13. Яку роль відіграє естетичний ідеал у ставленні людини до себе, до інших і до дійсності в цілому?
14. Чи змінюється естетичне почуття протягом життя людини?
15. Як Ви розумієте зв'язок мистецтва з людською життєдіяльністю, з місцем проживання людини?
16. Французький філософ Ш.Монтеск'є писав: «Коли потворне для нас несподіване, воно може викликати своєрідну веселість і навіть сміх». Наведіть приклади на підтвердження цієї думки, використовуючи мистецькі, літературні образи.

б) питання для підсумкового контролю (залік)

1. Поняття етосу, етики, моралі, моральності.
 1. Етика в системі наукового знання.
 2. Становлення моралі як форми суспільної свідомості та її структура.
 3. Мораль і звичай. Мораль і право.
 4. Соціальні функції моралі.
 5. Поняття моральної цінності. Моральні цінності християнства.
 6. Добро як вища моральна цінність.
 7. Свобода та відповідальність людини.
 8. Обов'язок як категорія етики. Види обов'язку.
 9. Морально-етичне значення справедливості.
 10. Честь і гідність людини.
 11. Поняття щастя в моральній філософії.
 2. Проблема сенсу життя.
 3. Самовдосконалення як моральний обов'язок людини.
 4. Сором, совість, розкаяння в моральному житті людини.
 5. Вчинок як першоелемент моральної діяльності.
 6. Етика й етикет. Види етикету в житті сучасного суспільства.
 7. Сучасна екологічна етика.
 8. Предмет естетики та його історична еволюція.
 9. Естетика в системі філософського та гуманітарного знання.
 12. Основні етапи розвитку світової естетичної думки.
 13. Поняття естетичного.
 14. Сутнісні ознаки прекрасного.

15. Естетична категорія потворного.
16. Нице як категорія естетики.
17. Поняття піднесеного.
18. Трагічне як естетична категорія.
19. Естетична категорія комічного.
20. Походження мистецтва.
21. Ігровий аспект мистецтва.
22. Соціальні функції мистецтва.
23. Види мистецтва та принципи їхньої класифікації.
24. Проблема актуального виду мистецтва в історії культури.
25. Роди мистецтва.
26. Жанрова диференціація мистецтва.

8. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти

За всі види робіт упродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 60 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напряму та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, словник основних термінів, індивідуальні завдання, творчі завдання, тестові завдання, критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=2642>. Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-off/kaf-econom-teor/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Здобувач вищої освіти має право скласти підсумковий семестровий залік у письмовій формі до якого він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 60 і більше балів. У цьому разі оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за залік (24-40 балів).

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

№ змістового модуля	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1.	14	14	Аудиторна робота:					
			- усне опитування	2	2	4	4	8
			- контрольна робота	1	4	6	4	6
			Самостійна робота:					
			Обов'язкова					
			- підготовка доповіді	1	3	5	3	5
			- тестування	1	4	6	4	6
Індивідуальна								
- підготовка презентацій	1	3	6	3	6			
- виконання проблемно-пошукових завдань	2	3	5	6	10			
Разом						24	41	
2.	16	16	Аудиторна робота:					
			- контрольна робота	1	2	4	2	4
			- усне опитування	3	2	3	6	9
			Самостійна робота:					
			Обов'язкова					
			- тестування	1	4	7	4	7
			- підготовка доповіді	1	4	6	4	6
			Індивідуальна					
- підготовка реферату	1	4	6	4	6			
- виконання проблемно-пошукових завдань	1	2	4	2	4			
- участь в олімпіаді (студентській конференції)	1	2	5	2	5			
Разом						24	41	
Написання тез доповідей, участь в олімпіаді, в конференції				4	4	6	4	6
Участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження				1	5	7	5	7
Індивідуальне завдання				1	3	5	3	5
Поточний контроль							60	100
Підсумковий контроль (залік)							1-40	X
Всього по навчальній дисципліні							61-100	100

Якщо на заліку здобувач вищої освіти отримав менше 24 балів, то він одержує загальну незадовільну оцінку.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	(зараховано)
82 – 89	B	(зараховано)
75 – 81	C	(зараховано)
64 – 74	D	(зараховано)
60 – 63	E	(зараховано)
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, яке передбачено навчальною дисципліною

З метою поширення знань щодо застосування дистанційних технологій в освітньому процесі було запроваджено програмний продукт, який дозволяє значно розширити можливості спілкування всіх учасників освітнього процесу. Програмний продукт встановлено на освітній платформі Moodle, до якої мають доступ всі учасники освітнього процесу. Jitsi — комунікаційний клієнт, що підтримує здійснення голосових викликів, відеодзвінків і обмін миттєвими повідомленнями. З сервісних функцій можна відзначити організацію телеконференцій, запис розмов, надання віддаленого доступу до робочого столу, передача файлів, повідомлення про пропущені виклики, імпорт адресної книги Google Contacts, використання фільтрів.

На практичних заняттях використовується перегляд та обговорення освітніх та наукових відеофільмів відповідної тематики. Для поточного контролю використовуються елементи дистанційного навчання, у тому числі Moodle.

Як правило, якщо заняття проходять у Головному навчального корпусі МНАУ, то це аудиторії 223, 220. У інших корпусах в аудиторіях відповідно до розкладу.

Аудиторія кафедри економічної теорії та суспільних наук № 220 (50,4м²)

Головний навчальний корпус, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Мультимедійне обладнання: Екран (Телевізор Samsung PS60E55), Інтерфейс USB, Adobe Flash [Player](#). Wi-Fi, ноутбук (HP Pavilion g 6 – 1327).

Прикладне програмне забезпечення: Корпоративне ліцензування «Volume Licensing», Parent program: OPEN93947897ZZE1608, Software Assurance (SA) №63986644, 63986649, 63986652:MS Excel; MS Word; Google Chrome; Mozilla Firefox

Устаткування: Учнівські столи – 24 шт. учнівські лавки – 24 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темно-зеленого кольору – 1 шт.

Інформаційне забезпечення: Візуальні довідкові матеріали з теми дисципліни. Платформа MOODLE. Навчальні фільми. Презентації у режимі PowerPoint. Інформаційні матеріали (програмні документи, брошури, дидактичні матеріали; довідникова та нормативна література; інструкції з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності).

Аудиторія кафедри економічної теорії та суспільних наук № 223 (ГНК); (50,3 м.) Головний навчальний корпус, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Мультимедійне обладнання: Екран (Телевізор "LG32LK430"), Інтерфейс USB, Adobe Flash [Player](#). Wi-Fi, ноутбук (HP Pavilion g 6 – 1327).

Прикладне програмне забезпечення: Корпоративне ліцензування «Volume Licensing», Parent program: OPEN93947897ZZE1608, Software Assurance (SA) №63986644, 63986649, 63986652:MS Excel; MS Word; Google Chrome; Mozilla Firefox

Устаткування: Учнівські столи – 15 шт. учнівські лавки – 15 шт. Стіл викладача – 1 шт. Стілець викладача – 1шт. Дошка для крейди темно-зеленого кольору – 1 шт.

10. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

10.1. Базова література

1. Вознюк Н.М. Етика : навчальний посібник / Н.М. Вознюк. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 300 с.
2. Етика та естетика : навч. посіб. / Г. М. Гончаров, С. П. Червона ; Харків. держ. акад. фіз. культури, Каф. гуманітар. наук. - Харків : Панов А. М. [вид.], 2021. - 184 с.
3. Етика. Естетика / під ред. В. Панченко. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 432 с.
4. Конверський А. Є. Логіка : підручник. 2-ге вид, виправлене / А. Є. Конверський. Київ : Київський університет, 2020. 391 с.
5. Тетарчук І.В. Логіка для юристів : навчальний посібник / І.В. Тетарчук. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 150 с.
6. Філософія (етика, естетика, логіка): курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського рівня вищої освіти ОПП «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія», денної та заочної форми навчання / уклад. Суріна Г.Ю., Мірошкіна Н.В. Миколаїв : МНАУ, 2024. 115 с.
7. Філософія, логіка та релігієзнавство: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія і землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія і землеустрій», денної та заочної форми навчання / уклад. Суріна Г.Ю., Мірошкіна Н.В. Миколаїв : МНАУ, 2024. 180 с.
8. Філософія, логіка та релігієзнавство: плани практичних занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи,

- тести для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Геодезія і землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія і землеустрій», денної та заочної форми навчання / уклад. Суріна Г.Ю., Мірошкіна Н.В. Миколаїв : МНАУ, 2024. 38 с.
9. Філософія: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології», денної та заочної форми навчання / уклад. Мірошкіна Н.В., Суріна Г.Ю. Миколаїв : МНАУ, 2024. 94 с.
 10. Філософія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю і самоконтролю, творчі завдання, вправи, тести для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Харчові технології» спеціальності 181 «Харчові технології» денної та заочної форми здобуття вищої освіти / уклад. Мірошкіна Н.В., Суріна Г.Ю. Миколаїв : МНАУ, 2024. 38 с.
 11. Філософія: плани семінарських занять, ключові поняття, питання для контролю та самоконтролю знань, завдання для самостійної роботи здобувачів вищої школи усіх спеціальностей МНАУ / уклад. В. О. Ханстантинов. Миколаїв : МНАУ, 2020. 52 с.
 12. Чистіліна Т. Етика та естетика / Т. Чистіліна. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 304 с.
 13. Шарін О. В. Philosophy: course of lecture for students of all specialties = Філософія : лекційний курс для студентів всіх спеціальностей. Миколаїв : МНАУ, 2020. 40 с.

10.2. Допоміжна література

14. Балджи, М. Д. .Етика бізнесу [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи ; Одес. нац. екон. ун-т. - Київ : Гуляєва В. М., 2021. - 330 с
15. Бродецька, Ю. Ю. .Етика спів-буття: екзистенційно-онтологічні основи людського життя [Текст] : монографія / Бродецька Юлія. - Дніпро : Акцент ПП, 2021. - 271 с
16. Василець К.В. Особливості моральної свідомості особистості: теоретична модель. Психологія і особистість. 2021 № 2 (20). С. 21-33.
17. Денисенко Н.В., Щириця Т.В. Соціальна етика: теоретичний і практичний аспекти парадигмальних змін. Мультиверсум. Філософський альманах. 2021. Випуск 2(174). Том 2 С.49-69.
18. Етика та естетика. Для підготовки до іспитів / Укладач І. Тетарчук Київ : Центр навчальної літератури. 2020. 316 с.
19. Етика та естетика: навч. посіб. для семінарських занять та самостійної роботи студентів фармацевтичних факультетів / І. Г. Утюж, Н. В. Спиця, М. О. Мегрелішвілі. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 81 с.
20. Етика професійного і ділового спілкування [Текст] : навч.-метод. посіб. / Н. С. Калюжка ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Київ : Гуляєва В. М., 2022. - 227 с.

21. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / [К. А. Іванова та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. К. А. Іванової ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Золоті сторінки, 2019. - 315 с
22. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / [К. А. Іванова та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. К. А. Іванової ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Золоті сторінки, 2019. - 315 с.
23. Карон, Жан-П'єр. Гроші, гроші... етика [Текст] / Жан -П'єр Карон ; пер. [з фр.] Надії Гутянської. - Київ : НАІРІ, 2021. - 166, [1] с.
24. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навчальний посібник / О.В. Кубрак. Київ : Університетська книга. 2019. 222с.
25. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник /В. Лозовий, М. Требін, М. Горлач. Київ : Центр навчальної літератури. 2020. 1028 с.
26. Соловійов В.П. Етика як продукт цивілізації та стрижень науки і соціального прогресу: уроки минулого і проблеми с у часності. Наука та наукознавство. 2023. № 1 (119). С. 102-120. Шоріна Е.Г. Філософський аналіз дискурсу етики та її морально- практичних дилем. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2021. – № 1 (33). С.74-79.
27. Стовпець, В. Г.. Корпоративна етика та психологія [Текст] : навч. посіб. / В. Г. Стовпець, О. В. Стовпець, С. М. Гловацька ; [за заг. ред. проф. В. Г. Стовпця] ; Одес. нац. мор. ун-т. - Одеса : Олді плюс, 2021. - 233 с.
28. Філософія (етика, естетика, логіка) : словник основних понять і термінів (для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 201 "Агрономія" денної та заочної форм навчання) / уклад. О.В. Марущак. Миколаїв : МНАУ, 2021, 52 с.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за ред. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/551/1/етика%20та%20естетика%202018.pdf>.
2. Логіка: Навчальний посібник / С. В. Сторожук, І. М. Гоян, І. С. Матвієнко. Київ: Вадекс, 2020. 370 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8730/1/Verstka%2020200909.pdf>.

Робочу програму розробила
канд. філос. наук, старший викладач

Наталія МІРОШКІНА

21. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посібн. для студентів закл. вищ. освіти / [К. А. Іванова та ін.] ; за ред. д-ра філософ. наук, проф. К. А. Іванової ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Юліті сторінки, 2019. - 315 с.
22. Етика. Естетика. Кредитно-модульний курс [Текст] : навч. посібн. для студентів закл. вищ. освіти / [К. А. Іванова та ін.] ; за ред. д-ра філософ. наук, проф. К. А. Іванової ; Нац. фармацевт. ун-т. - Харків : Юліті сторінки, 2019. - 315 с.
23. Карон, Жан-П'єр. Гроші, гроші... етика [Текст] / Жан-П'єр Карон ; пер. [з фр.] Надії Гутянецької. - Київ : НАІРІ, 2021. - 166, [1] с.
24. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навчальний посібник / О.В. Кубрак. Київ : Університетська книга, 2019. 222с.
25. Основи філософських знань. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство : підручник / В. Лозювий, М. Гребін, М. Горлач. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. - 1028 с.
26. Соловійов В.П. Етика як продукт цивілізації та стрижень науки і соціального прогресу: уроки минулого і проблеми с у часності. Наука та наукознавство. 2023. № 1 (119). С. 102-120. Шоріна Е.Г. Філософський аспект дискурсу етики та її морально-практичних дилем. Вісник НАУ. Серія: Філософія, Культурологія. 2021. № 1 (33). С. 74-79.
27. Стоянець, В. Г. Корпоративна етика та психологія [Текст] : навч. посібн. / В. Г. Стоянець, О. В. Стоянець, С. М. Гловацька ; [за заг. ред. проф. В. Г. Стоянца] ; Одес. нац. мор. ун-т. - Одеса : Олімпі плюс, 2021. - 233 с.
28. Філософія (етика, естетика, логіка) : словник основних понять і термінів для самостійної роботи здобувачів вищої освіти спеціальності 201 "Астрономія" денної та заочної форм навчання / уклад. О.В. Марушак. Миколаїв : МНУАУ, 2021, 52 с.

10.3. Інформаційні ресурси

1. Етика та естетика: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за ред. В. С. Ілліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 204 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/123456789/551/1/етика%20та%20естетика%2002018.pdf>.
2. Логіка: Навчальний посібник / С. В. Сторожук, І. М. Гоян, І. С. Матвієнко. Київ: Вадеке, 2020. 370 с. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8730/1/Verstka%2020200909.pdf>.

Роботу програму розробила
канд. філософ. наук, старший викладач

Наталія МИРОНЧИКІНА